

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Formålet med lovforslaget er at tilvejebringe det lovmæssige grundlag for en afskaffelse af fysiske værdipapirer, d.v.s. navnlig de aktier og obligationer, som udstedes af selskaber, staten og realkreditinstitutter, og som optages til notering på Københavns Fondsbørs. De ejer- og fordringsretigheder, i det følgende benævnt fondsaktiver, som de nævnte værdipapirer er bærere af, foreslås i stedet registreret i den i lovforslaget omhandlede værdipapircentral. For at sikre og lette omsætningen af fondsaktiver indføres samtidig regler, svarende til dem, der i dag efter gældsloven gælder for omsætningsgældsbreve, herunder obligationer, samt for aktier.

Begrundelsen for at overgå til et »papirløst« system er som nærmere belyst nedenfor, i første række at obligationsudstedelsen og antallet af cirkulerende obligationer gennem de senere år har antaget et sådant omfang, at det giver praktiske – håndteringsmæssige – problemer, der i de kommende år må forventes at blive stadigt større. Forvaltningen og omsætningen af børsnoterede værdipapirer, herunder særligt obligationer, må inden for en kortere årrække påregnes ikke at kunne effektueres på en acceptabel måde, medmindre der gennemføres de ved lovforslaget foreslåede foranstaltninger.

Herved kan man i penge- og realkreditinstitutterne eliminere en række lidet attraktive funktioner, som allerede i dag har antaget et meget stort omfang, der bl. a. må ses på baggrund af, at kreditformidlingen i Danmark i højere grad end andetsteds sker ved udstedelse og omsætning af obligationer. En rationalisering af obligationsudstedelsen og omsætningen har da også været overvejet gennem en årrække, jfr. 2. nedenfor.

Overgangen til et system, hvor eksempelvis obligationsejeren gennem værdipapircentralen har et kontomellemværende med et obligationsudsteden-

de institut i lighed med indskyderen i et pengeinstitut, muliggør dernæst, at køb og salg af obligationer effektueres som rene konto til kontotransaktioner. For fondshandlerne som formidlere af omsætningen af fondsaktiver vil værdipapircentralen indebære en lettelse af afviklingen af handlerne, ved at leveringerne og de modgående betalinger cleares gennem centralen. Herved undgås bl. a. de mange daglige transporter af værdipapirer. Endvidere vil overgangen til edb-kontoføring indebære, at terminsrenter kan anvises maskinelt uden den nuværende halvårlige indløsning af – for øjeblikket op imod 60 mill. stk. – rentekuponer, og at den lovpligtige indberetning af oplysninger til skattemyndighederne kan forenkles.

Formålet med forslaget er endelig at skabe lovgrundlag for den private selvejende institution – værdipapircentralen – der på vegne af værdipapirudstederne (staten, kommuner, kreditinstitutter, aktieselskaber og investeringsforeninger) med eneret både kan og skal registrere fondsaktiverne og deres omsætning. Det foreslås, at industriministeren udnævner værdipapircentralens bestyrelse, og at det offentlige gennem fondsbørstilsynet og registertilsynet fører et særligt tilsyn med værdipapircentralen. Endvidere gælder, at de nærmere regler for værdipapircentralens virksomhed enten fastsættes ved bekendtgørelse eller i vedtægterne, der skal godkendes af industriministeren.

Det er ved forslaget forudsat, at værdipapircentralen sættes i drift etapevis begyndende med nye obligationsserier. Derefter indkaldes cirkulerende obligationer til tvungen registrering i centralen. På et senere tidspunkt, der fastsættes ved bekendtgørelse, kan børsnoterede aktier inddrages i systemet.

2. Det har i de senere år været overvejet, hvordan man kunne rationalisere udstedelse og omsætning af værdipapirer i Danmark. I Realkreditkommissionens betænkning fra december 1969 (betænkning nr. 552) var man således inde på over-